

GT 1943-10-03

VÅRDSLÖSHET av MARINEN vållade ULVENS undergång?

Disponent Tornberg i Malmö kräver utredning med
vittnesförhör

Skrivelse till landsfogden i Göteborg



Disponent Eric Tornberg

Disponent Eric Tornberg i Malmö, fader till den vid ubåten Ulvens förolyckande omkomne värnpliktige köpmannen Lars Eric Anders Tornberg, hemställer i skrivelse till landsfogden i Göteborg om undersökning, huruvida ubåtens undergång vållats av vårdslöshet från marinmyndigheternas sida, eller huruvida sådan vårdslöshet i förening med andra omständigheter föranlett katastrofen.

Ulvens förolyckande har, framhåller disponent Tornberg, klart

föranletts av minsprängning på svenskt territorialvatten. Vid svepning efter minor på platsen i samband med sökandet efter Ulven upptogs ett 40-tal minor med sina ankarfästen, vilka minor uppenbart voro av tyskt ursprung. Dessa voro fristående från varandra samt förankrade i nästan rak fil på större djup än 40 meter, och minor i samma bäring anträffades ända inne vid Stora Pölsan. Ett regelrätt minfält hade alltså utlagts av främmande nation på svenskt farvatten. Enligt uppgift från fiskarna var också under föra kriget ett minfält utlagt på samma plats av främmande nation och efter utbrottet av nu pågående krig, men före Ulvens förolyckande, ha två större fiskebåtar samt stora mängder trålredskap minsprängts på platsen.

Marindistriktet hade inte redskap för bottenvepning!

Med hänsyn till dessa fakta och jämväl på grund därav att tyska minor enligt uppgift från fiskarna ligga i samma bäring tvärs över till Skagen, vilket sistnämnda icke kan vara främmande för marinmyndigheterna, borde platsen ägnats särskild uppmärksamhet, och detta än mer då lejdbåtar passera platsen och i övrigt stark trafik råder samt genom isskruvning minorna kunna ändra läge. Trots de påfallande riskmomenten har marindistriktet låtit sig nöja med den minsvepning ned till 15 meters djup, som endast tre gånger ägt rum, vilket marindistriktet motiverat med att material saknades för bottenvepning. Belägg härför utgör det faktum att marindistriktet fick låta fiskarna utföra bottenminsvepning, när Ulven skulle bärgas

Det skulle vara synnerligen ägnat att förvåna, om marindistriktet icke känt till ifrågavarande minfält, som, enligt vad undersökning givit vid handen, utlagts redan 1940 och som varit allmänt känt bland fiskarbefolkningen på orten. Uppenbart är, att om minsta

samarbete med fiskarna före-funnits, hade olyckan kunnat förebyggas. När fiskarna anmodades vara marinmyndigheterna behjälpliga vid sökandet efter Ulven och därvid i sjökortet uttritades Ulvens operationsfält, yttrade fiskarna: "Den platsen ligger mitt i minfältet och det är förvånansvärt att någon olycka ej inträffat tidigare."

Enligt uppgift har en styrman på vedettbåten 65 vid ett tillfälle för *sina* överordnade ombord på sjökortet ritat ut minfältets läge. Om denna uppgift är riktig, skulle marindistriktet haft vetenskap om minfältet.

Sedan olyckan inträffat har enligt uppgift området av marindistriktet avspärrats för ubåtsövningar.

Disponent Tornberg hemställer att för utredning av frågan förhör anställs med den nämnde styrmannen på vedettbåt 65, vars namn är för disponenten okänt, med kapten Utbult på livräddningsbåten Wilh. Lundgren samt fiskarna på fartygen Norney, Sidney och Ärling i Hälsö. Fiskarna böra närmare tillfrågas om sin kännedom om minfältet på platsen vid tiden för olyckan samt huruvida och i vilken utsträckning militärpersoner erhållit underrättelse om minfaran.

Vidare begär hr Tornberg utredning i vad mån marindistriktet tagit del av den utredning, som ägt rum i samband med de nämnda fiskebåtarnas förlisning och om distriktet ägnat någon uppmärksamhet åt de många minsprängningar av trålnredskap, som ägt rum. Därest uppmärksamhet ägnats åt dessa olyckor borde distriktet haft anledning att självt sätta sig i förbindelse med fiskarna för att närmare utröna orsaken till de upprepade olyckorna.

Landsfogde von Sydow skall handlägga saken

T. f. landsfogden i Göteborg, jur. kand. Nils Bjerner, bekräftar att disponent Tornberg begärt utredning. Några åtgärder ha dock ännu inte vidtagits, då landsfogde G. von Sydow, som förut sysslat med Ulven-katastrofen, personligen vill handlägga saken. Landsfogde von Sydow återinträder i tjänstgöring om onsdag.

Huruvida det blir de militära myndigheterna eller de lokala polismyndigheterna, som skola utföra utredningen, är heller inte fullt klart säger landsfogde Bjerner.

Vid krigsrättensbehandling av Ulven-olyckan, framförde disponent Tornberg skadeståndsanspråk på grund av sin sons förolyckande med Ulven. Krigsdomare Gedda förklarade emellertid att krigsrätten var konstituerad för undersökning av katastrofen, inte för att fastställa ansvars- och skadeståndsskyldigheter. Av denna anledning hänvisades disponent Tornberg att göra sin sak gällande direkt hos chefen för marinen.

Enligt vad GT erfarit, har disponent Tornberg ännu inte gjort detta. Innan skadeståndsanspråken föras vidare, torde resultatet av utredningen avvaktas.

Det var som bekant disponent Tornberg som under forskningarna efter den försvunna ubåten övertalade marinmyndigheterna att tillåta den s. k. fjärrskådaren Gustav Karlsson från Ankarsund i Stensele socken i Västerbotten att komma ned för att försöka utröna var Ulven gått under. Hr Tornberg bekostade också fjärrskådarens resa.

GMP 1943-09-10

Kände marinen verkligen icke till minfältet?

Landsfogden får utreda Ulven-katastrofen

Disponent Eric Tornberg i Malmö har vänt sig till landsfogde von Sydow i Göteborg med anhängan att denne måtte undersöka huruvida Ulvens förolyckande föranletts **av** vårdslöshet från marinmyndigheternas sida eller om dylik vårdslöshet samverkat med andra omständigheter till katastrofen.

Han hänvisar till att Ulven min-sprängdes på svenskt territorialvatten, där ett regelrätt minfält utlagts, känt av våra fiskare även från förra världskriget. Platsen borde för den skull ha ägnats alldeles speciell uppmärksamhet, detta så mycket mer som lejdbåtar passera området och i övrigt stark trafik råder samt minorna genom isskruvning kunna ändra läge. Trots dessa påfallande riskmoment har marindistriktet låtit sig nöja med minsvepning till 15 m:s djup.

Med det ansvar, **som** marinmyndigheterna måste ha för såväl folk som materiel, är det ej godtagbart försvar, **när de påstå ovetskap om minfältet**. Enligt uppgift har en styrman på vedtettbåten 65 vid ett tillfälle för sina överordnade ombord på sjökortet ritat ut minfältets läge. Är denna uppgift riktig, borde marindistriktet haft vetskap om minfältet. Pisp. Tornberg hemställer om förhör genom landsfogdens försorg med ifrågavarande styrman samt —kapten Reinhold Utbult på livräddningsbåten Wilh. R. Lundgren, fiskeskepparna på hälsöbåtarna Normy, Sidney och Ärling. De böra närmare tillfrågas om sin kännedom om minfältet på platsen vid tiden för olyckan samt huruvida och i vilken utsträckning militär underrättats om minfaran.

Likaså hemställer han om utredning i vad mån marindistriktet tagit del av den utredning, som ägt rum i samband med dessa båtars förlisning och om distriktet ägnat någon uppmärksamhet

åt de många minsprängningar av trålredskap som ägt rum på olycksplatsen.